

Lempäälän kunnan hyvinvointiohjelma 2026-2029

Hyvinvointi- ja elinvoimalautakunta 19.3.2026

Kunnanhallitus 30.3.2026

Kunnanvaltuusto 22.4.2026

Voimassa 1.5.2026

Sisältö

Johdanto

1 Hyvinvointiohjelman tausta ja tarkoitus

2 Toimintaympäristön kuvaus ja hyvinvointiohjelman painopisteet

3 Hyvinvointiohjelman tavoitteet ja toimenpiteet

3.1. Lähellä sinua – yhteinen hyvinvointimme

3.2. Lähellä kaikkea – paras paikka asua ja toimia

3.3. Lähellä meitä – viihtyisä asuinympäristömme

Johdanto

Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämistyön tavoitteena on vaikuttaa kuntalaisten elämän sujuvuuteen, mahdollisuuksiin huolehtia omasta hyvinvoinnista sekä kokemukseen toimivasta ja merkityksellisestä arjesta Lempäälässä.

Lempäälän kunnan hyvinvointiohjelma ohjaa Lempäälässä vuosina 2026-2029 toteutettavaa hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämistyötä. **Hyvinvointiohjelma on yksi Lempäälän kuntastrategiaa toteuttavista toimenpideohjelmista ja se toimii kunnan lakisääteisenä hyvinvointisuunnitelmana.**

Hyvinvointiohjelma on laadittu ilmiölähtöisesti ja se pohjautuu lempääläisten hyvinvoinnin tilaa ja kehitystä kuvaavaan Lempäälän kunnan hyvinvointikertomukseen 2021-2024. Hyvinvointikertomuksessa tunnistettuja kaiken ikäisten lempäälälaisten hyvinvointiin heikentävästi vaikuttavia ilmiöitä ovat eriarvoisuus ja hyvinvointierot, yksinäisyys, turvattomuuden kokemukset, mielen hyvinvoinnin haasteet ja liikkumattomuus.

Lempäälän kunnan hyvinvointiohjelma toteuttaa kuntastrategian kolmea teemaa:

- Lähellä sinua – yhteinen hyvinvointimme
- Lähellä kaikkea – paras paikka asua ja toimia
- Lähellä meitä – viihtyisä asuinympäristömme.

Hyvinvointiohjelman painopisteet ovat:

- Merkityksellinen arki
- Turvallinen ja viihtyisä ympäristö
- Hyvinvointia edistävät elintavat

Hyvinvointiohjelmassa on määritelty kuntastrategian hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen tavoitteisiin liittyvät toimenpiteet, joilla ajankohtaisiin hyvinvointia haastaviin ilmiöihin Lempäälässä tartutaan. Hyvinvointiohjelmaan on lisäksi kirjattu toimenpiteiden toteutumisen seurannassa käytettävät mittarit ja vastuutahot sekä yhteistyökumppanit. Hyvinvointiohjelma kokoa yhteen aiemmin erillisenä laaditut hyvinvointiin liittyvät suunnitelmat.

1 Hyvinvointiohjelman tausta ja tarkoitus

Hyvinvointiohjelman tausta

Hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämistyö perustuu lainsäädäntöön, joka edellyttää kuntaa edistämään asukkaiden hyvinvointia, terveyttä, osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia kunnan toiminnassa, seuraamaan väestön hyvinvointia ja toimimaan yhteistyössä hyvinvointia ja terveyttä edistävien toimijoiden kanssa. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021 §6) velvoittaa kuntia laatimaan hyvinvointisuunnitelman valtuustokausittain.

Lempäälän kunnan hyvinvointiohjelma 2026-2029 toimii kunnan lakisääteisenä hyvinvointisuunnitelmana ja se sisältää Lempäälän kunnan

- ehkäisevän päihdetyön suunnitelman
- ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman
- kulttuurihyvinvointiohjelman
- liikkumisohjelman
- osallisuussuunnitelman
- turvallisuussuunnitelman

Lempäälän kunnan hyvinvointiohjelmaa 2026-2029 toteuttavat lisäksi erilliset suunnitelmat ja ohjelmat:

- Lempäälän kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2025-2027
- Lempäälän kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma

Hyvinvointiohjelman valmistelussa on huomioitu seuraavat valtakunnalliset ja alueelliset hyvinvoinnin edistämistyötä ohjaavat ohjelmat ja suunnitelmat:

- Terveysteksti –kansallinen terveys- ja hyvinvointiohjelma
- Suomi liikkeelle -ohjelma
- Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030 periaatepäätös
- Laatusuositus aktiivisen ja toimintakykyisen ikääntymisen ja kestävien palvelujen turvaamiseksi 2024–2027
- Ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelma 2026-2035 (luonnos)
- Valtion kotoutumisen edistämishjelma 2024-2027
- Kansallinen lukutaitostrategia 2030
- Kansallinen kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma 2030
- Pirkanmaan hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelmat
- Tampereen kaupunkiseudun hyvinvointijohtamisen verkoston yhteiskehittämisen suunnitelmat

Hyvinvointiohjelman tarkoitus

Lempäälän kunnan hyvinvointiohjelma ohjaa Lempäälässä vuosina 2026-2029 toteutettavaa hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämistyötä. Hyvinvointiohjelma on yksi Lempäälän kuntastrategiaa toteuttavista toimenpideohjelmista.

Hyvinvointiohjelmassa on määritelty kuntastrategian hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen tavoitteisiin liittyvät toimenpiteet, joilla ajankohtaisiin hyvinvointi-ilmiöihin Lempäälässä tartutaan. Hyvinvointiohjelmaan on lisäksi kirjattu tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumisen seurannassa käytettävät mittarit ja vastuutahot sekä toimenpiteiden toteutukseen osallistuvat kumppanit. Vaikuttava hyvinvoinnin edistämistyö edellyttääkin laajaa poikkihallinnollista yhteistyötä ja koskee kaikkia kunnan toimialoja.

Hyvinvointiohjelman toteutumista seurataan osana kunnan strategista johtamismallia sekä hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämistyötä toteuttavissa yhteistyöryhmissä.

Toimenpideohjelmista nostetaan kullekin talousarviovuodelle asetetut tavoitteet ennalta määritellyn aikataulun mukaisesti. Hyvinvointiohjelman toimenpiteiden toteutumista seurataan osavuosikatsauksissa ja tilinpäätöksessä sekä toimintakertomuksessa.

Lisäksi kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia, terveyttä ja osallisuutta sekä niihin vaikuttavia tekijöitä seurataan hyte-kerroin indikaattoreilla sekä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen ohjaamalla hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisältöön kuuluvilla indikaattoreilla.

Kuvio 1. Lempäälän strateginen johtamismalli

2 Toimintaympäristön kuvaus ja hyvinvointiohjelman painopisteet

Toimintaympäristön kuvaus ja nykytila-analyysi

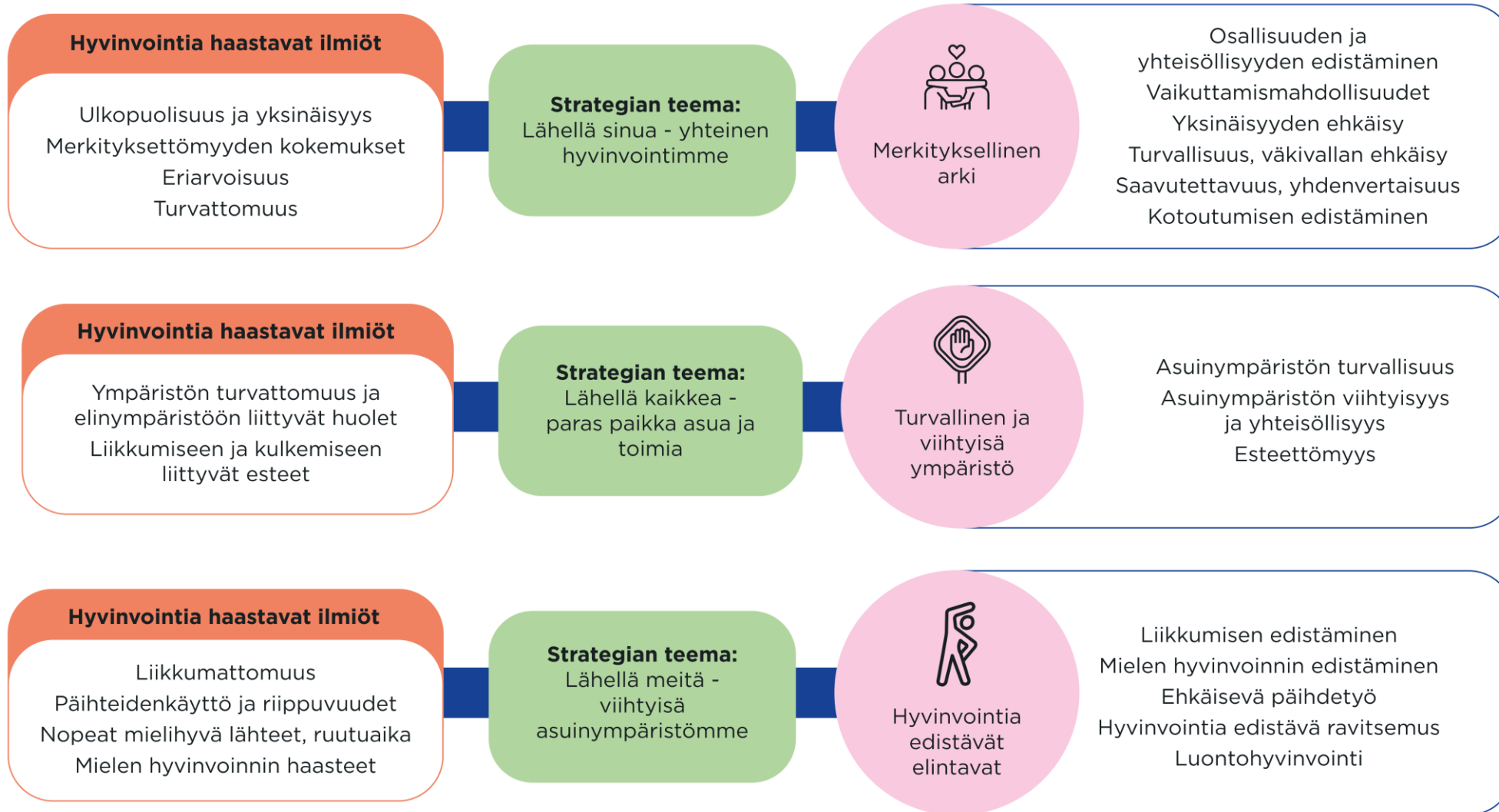
Kuvio 2. Stiglitzin komission hyvinvoinnin osa-alueet
(Stiglitz J., Sen, A., Fitoussi, J-P. 2009: Report by the Commission on Measurement of Economic Performance and Social Progress)

Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämistyön tavoitteena on vaikuttaa kuntalaisten elämän sujuvuuteen, mahdollisuuksiin huolehtia omasta hyvinvoinnista sekä kokemukseen toimivasta ja merkityksellisestä arjesta Lempäälässä.

Lempäälän kunnan hyvinvointikäsite nojaa Stiglitzin komission laaja-alaiseen käsitykseen hyvinvoinnista ja se käsittää terveyden, koulutuksen, toiminnan ja työn, osallisuuden ja vaikuttamisen, sosiaaliset suhteet, ympäristön, turvallisuuden ja aineellisen elintason. Hyvinvointi kattaa sekä yksilöllisen hyvinvoinnin että yhteisötason hyvinvoinnin.

Hyvinvointiohjelman sisällöt pohjautuvat Lempäälän kunnan hyvinvointikertomuksessa 2021-2024 muodostettuun hyvinvoinnin tilannekuvaan ja esiin nostettuihin hyvinvointi-ilmiöihin Lempäälässä.

Hyvinvointia haastavat ilmiöt ja hyvinvointiohjelman painopisteet

3 Hyvinvointiohjelman tavoitteet ja toimenpiteet 2026-2029

3.1. Lähellä sinua – yhteinen hyvinvointimme

Lempäälässä olet tärkeä osa yhteisöä. Palvelut ovat lähelläsi ja yrityksille on tarjolla monipuolisia sijoittumispaikkoja sekä yhdistyksille toimitiloja. Meillä saat äänesi kuuluviin ja pääset vaikuttamaan kuntamme kehittämiseen. Vastaamme kuntalaisten palvelutarpeisiin ennakoivasti ja palvelulähtöisesti, huomioiden saavutettavuuden ja esteettömyyden. Pidämme yhdessä huolen siitä, että kukaan ei jää yksin. (Lempäälä lähelläsi – kuntastrategia 2026-2029)

Teema sisältää osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistämiseen, vaikuttamismahdollisuuksiin, yksinäisyyden ehkäisyyn, turvallisuuteen, yhdenvertaisuuteen ja saavutettavuuteen liittyviä toimenpiteitä. Tavoitteena on, että jokaisella lempääläläisellä on mahdollisuuksia elää merkityksellistä arkea osana lähiyhteisöä ja, että turvallisuuden kokemus vahvistuu kaikissa ikäryhmissä.

Merkityksellinen
arki

L^M
PÄÄ
LÄ

Lähellä sinua – yhteinen hyvinvointimme

Strategian tavoite	Toimenpide	Mittari	Aikataulu	Vastuutaho	Kumppanit
Rohkaisemme aktiiviseen kuntalaisuuteen	Lisätään asukkaiden ja järjestöjen vaikuttamismahdollisuuksia ja paikallisia kohtaamisia kehittämällä foorumitoimintaa, asukasilloja sekä mahdollisuuksia osallistua verkossa segregaatiota ehkäisten.	Foorumitoiminnan ja asukasillojen osallistujamäärien seuranta <u>Kunnan palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja</u> Osallisuusindikaattori: erittäin heikko osallisuuden kokemus % (hyvinvointikyselyt)	2026-2029	Järjestö-suunnittelija	Kaikki palvelualueet, vaikuttamistoimielimet järjestöt
Rohkaisemme aktiiviseen kuntalaisuuteen	Lisätään vaikuttamismahdollisuuksia vahvistamalla asukkaiden, vaikuttamistoimielinten ja luottamushenkilöiden vuoropuhelua vuosittaisissa yhteistapahtumissa.	Toteutuneet vaikuttajatapahtumat ja osallistujien lkm Voi vaikuttaa siihen, millainen omasta tulevaisuudesta tulee, % (kouluterveyskysely) Pystyn vaikuttamaan joihinkin elinympäristöni asioihin, % (hyvinvointikyselyt)	2027-2029	Järjestö-suunnittelija, nuoriso-päällikkö	Nuorten Suomiry, Nuorten Akatemia, Ikäinstituutti
Rohkaisemme aktiiviseen kuntalaisuuteen	Edistetään kansalaistaitoja kirjaston lukutaitotyöllä ja laaditaan Lempäälän lukutaitomalli osana Lukeva kunta – lukutaito-ohjelmaa.	Monipuoliset lukutaidot koulutusten ja osallistujien lkm (aikuisten mediakasvatus, yleisten kirjastojen tilastot) Lukutaitomalli laadittu kyllä/ ei	2026-	Kirjasto-päällikkö, sivistysjohtaja	KAOP, Pirkan opisto
Rohkaisemme aktiiviseen kuntalaisuuteen	Edistetään yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua vahvistamalla kirjaston demokratiatyön roolia.	Kirjaston yhteiskunnalliset tapahtumat: tapahtumien ja osallistujien lkm (yleisten kirjastojen tilastot) Äänestysaktiivisuus %	2028	Kirjasto-päällikkö	KOPA
Rohkaisemme aktiiviseen kuntalaisuuteen	Mahdollistetaan jokaisen lapsen ja nuoren osallisuus hänen arkiympäristössään.	Toteutuneet lasten ja nuorten kyselyt, työpajat, osallistumistilaisuudet <u>Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % (kouluterveyskysely)</u> Voi vaikuttaa siihen, millainen omasta tulevaisuudesta tulee, % (kouluterveyskysely)	Jatkuva	Sivistysjohtaja, nuoriso-päällikkö	Nuorisovaltuusto, HYEL, Yhdyskunnan palvelualue
Rohkaisemme aktiiviseen kuntalaisuuteen	Käynnistetään ikääntyneiden hyvinvointifoorumin toiminta Lempäälässä.	Hyvinvointifoorumin osallistujien lkm Pystyn vaikuttamaan joihinkin elinympäristöni asioihin, % (ikäihmisten hyvinvointikysely)	2026	Hyvinvointisuunnittelija	Järjestöt, Pirkanmaan hyvinvointialue, Lähtö, Seurakunta

Lähellä sinua – yhteinen hyvinvointimme

Strategian tavoite	Toimenpide	Mittari	Aikataulu	Vastuutaho	Kumppanit
Olemme Suomen suurin kyläyhteisö	Kehitetään keskustan alueen nuorten yhteisöllistä toimintaa, uusia työmuotoja ja yhteistyötä nuorten parissa toimivien järjestön kanssa.	Keskustan alueen nuorisotila on käytössä kyllä/ei, nuorisotilalla toteutettavien yhteistyötoimintojen lkm. Osallisuusindikaattori: erittäin heikko osallisuuden kokemus, % 8. luokkalaisista (kouluterveyskysely/yläkoulujen ryhmäytyspäivät)	2026-	Nuoriso-päällikkö	HYEL, Nuorisovaltuusto, Järjestöt
Olemme Suomen suurin kyläyhteisö	Tuetaan yhteisöjen rakentumista mahdollistamalla tilojen käyttö yhteisölliseen ja kulttuuritoimintaan. Laajennetaan kirjastotilojen hyödyntämistä yhteisöllisinä kohtaamispaikkoina.	Yhteisölliseen toimintaan ja kulttuuritoimintaan tarjottavien tilojen määrä ja käyttöaste Kirjaston fyysiset käynnit/ asukasluku (yleisten kirjastojen tilastot)	2027-2029	Kehitysjohtaja	Yhdyskunnan palvelualue/Tilat ja rakennuttaminen, järjestöt, Lähitori
Olemme Suomen suurin kyläyhteisö	Kehitetään kulttuuritapahtumien yhteisöllisyyttä ja osallisuutta sekä vaikuttavuutta.	Kulttuuritapahtumien osallistujamäärät Kulttuuritapahtumien vaikuttavuuden kriteeristö luotu ja validoitu kyllä/ei	Jatkuva	Kulttuuri-päällikkö	Järjestö- ja tapahtumatoimijat, TAMK/Tampereen yliopisto
Olemme Suomen suurin kyläyhteisö	Kehitetään viestinnän asiakaslähtöisyyttä ja saavutettavuutta	Viestinnän saavutettavuuden edistämiseksi toteutuneet toimenpiteet	2026-	Viestintä-päällikkö	Kakki palvelualueet
Olemme Suomen suurin kyläyhteisö	Kohdennetaan digineuvontaa tukea tarvitseviin ja kehitetään jalkautuvaa digineuvontaa.	Viestintä- ja digiteknologian käytön opetus (yleisten kirjastojen tilastot) Neuvontapisteiden lkm Palvelukäytävän digitaalisten palveluiden neuvonta lkm (Asti)	2027	Konserni-palvelujohtaja, kirjasto-päällikkö	Pirkanmaan hyvinvointialue, Lähitori, järjestöt

Lähellä sinua – yhteinen hyvinvointimme

Strategian tavoite	Toimenpide	Mittari	Aikataulu	Vastuutaho	Kumppanit
Tarjoamme turvaa ja hyvinvointia	Puututaan arjen riski- ja turvallisuustekijöihin ennaltaehkäisevästi.	Turvallisuuden kokemus , % vastanneista (hyvinvointikyselyt)	Jatkuva	Konserni-palvelujohtaja	Kaikki palvelualueet, järjestöt, yritykset
Tarjoamme turvaa ja hyvinvointia	Kehitetään moniammatillisia syrjintä- ja väkivaltailmiöihin puuttumisen toimintamalleja.	Puuttumisen mallit käytössä kyllä/ei <u>Kouluympäristön terveellisyys ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus on tehty peruskoulussa kolmen vuoden välein, % kunnan kouluista</u> Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, % (kouluterveyskysely) Kokenut syrjintää koulussa tai vapaa-ajalla, % (kouluterveyskyselyt)	2026-2027	Sivistysjohtaja, kehittämispäällikkö	Nuorisopalvelut, Työllisyyden ja kotoutumisen tuen palvelut, Yhdyskunnan palvelualue
Tarjoamme turvaa ja hyvinvointia	Vahvistetaan kaikenikäisten digiturvallisuustaitoja.	Toteutuneet digiturvallisuuteen liittyvät toimenpiteet ja koulutukset	2026-	Konserni-palvelujohtaja, kehitysjohtaja	Kirjastopalvelut, järjestöt
Tarjoamme turvaa ja hyvinvointia	Vahvistetaan yhteisöllisyyttä ja resilienssiä yhteisötaiteen ja muun kulttuuri- ja museotoiminnan avulla.	Museotoiminnan suunnitelma laadittu kyllä/ei Kaiku-kortti käytössä kyllä/ ei Osallisuusindikaattori: erittäin heikko osallisuuden kokemus % kulttuurikyselyihin vastanneista	2026-2028	Kulttuuripäällikkö	Kulttuurikeskus Piipoo, Pirkanmaan hyvinvointialue, Pirkan opisto, järjestöt, Kaikukeskus
Tarjoamme turvaa ja hyvinvointia	Kehitetään varhaisnuorten kohtaamistyötä yhteistyössä lasten ja nuorten parissa toimivien tahojen kanssa.	Varhaisnuorille kohdennetut toimenpiteet, tilat ja toimintamallit. Osallisuusindikaattori: erittäin heikko osallisuuden kokemus % 7. luokkalaisista (yläkoulujen ryhmäytyspäivät)	2027-2029	Nuorisopäällikkö, kehittämispäällikkö	LYK-työryhmä, Seurakunta, järjestöt

Lähellä sinua – yhteinen hyvinvointimme

Strategian tavoite	Toimenpide	Mittari	Aikataulu	Vastuutaho	Kumppanit
Tarjoamme turvaa ja hyvinvointia	Mahdollistetaan kaikille lapsille pääsy harrastustoimintaan kehittämällä seura- ja järjestöyhteistyötä sekä tukimuotoja. Huomioidaan haavoittuvassa asemassa olevien lasten ja nuorten harrastusmahdollisuudet.	Harrastava koululainen -toiminnan osallistujamäärien seuranta Etsivän harrastustoiminnan kautta tavoitetut lapset ja nuoret <u>Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille</u>	2026-	Nuorisopäällikkö, liikuntapäällikkö	KAOP, HYEL, Pirkan opisto, järjestöt
Tarjoamme turvaa ja hyvinvointia	Toteutetaan ikääntyneiden etsivän työn pilotti, jossa tunnistetaan yksinäisyyttä tuottavat elämänmuutokset ja tuetaan toiminnan pariin.	Pilotissa toteutetut etsivän työn menetelmät ja tavoitetut ikääntyneet lkm Osallisuusindikaattori: erittäin heikko osallisuuden kokemus, % yli 65-vuotiaista (ikäihmisten hyvinvointikysely)	2027-2029	Hyvinvointi-suunnittelija	Pirkanmaan hyvinvointialue, Lähitori, Seurakunta, järjestöt
Panostamme lasten ja nuorten laadukkaaseen koulutukseen	Varmistetaan oppimisen edellytyksiä tukevat oppimisympäristöt	Kouluhyvinvointikyselyt Koulujen fiiliskyselyt	2026-	Sivistysjohtaja	Nuorisopalvelut
Panostamme lasten ja nuorten laadukkaaseen koulutukseen	Kehitetään yksilökohtaisia palveluja, koulutuspolkuja ja yritysysteistyötä ketterästi ja paikallisesti työllistymisen tueksi.	Ohjaamon ja yksilövalmennuksen asiakasmäärät <u>Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä</u> Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15-64-vuotiaista	2026-	Työllisyys- ja kotoutumis-päällikkö	Tampereen seudun työllisyysalue, Pirkanmaan hyvinvointialue, Lempäälän kehitys
Panostamme lasten ja nuorten laadukkaaseen koulutukseen	Vahvistetaan nuorisotyön ja työllisyyden ja kotoutumisen tuen palvelujen yhteistyömallia nuorten ja nuorten aikuisten jatkuvan tuen kehittämiseksi.	Yhteistyömalli käytössä kyllä/ ei Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) olevat 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä	2027-	Nuorisopäällikkö, työllisyys- ja kotoutumis-päällikkö	Oppilaitokset, puolustus-voimat, järjestöt

3.2. Lähellä kaikkea – paras paikka asua ja toimia

Sijaintimme ansiosta olemme kaupunkiseudun vetovoimaisin kunta. Ekologisesti kestävä kasvu löytää paikkansa ja täydentää nykyisiä taajamia sekä kyliä. Kuntamme kasvaa vastuullisesti yhdessä asukkaiden, yritysten, ympäristön ja kuntatalouden kestävyiden kanssa. Arvostamme ja kehitämme aktiivisesti monimuotoisia ja laadukkaita asuinympäristöjä. Elinvoimaiset taajamat, omakotialueet ja kylät ovat voimavaramme. Huomioimme asumisen mahdollisuudet erilaisissa elämäntilanteissa. (Lempäälä lähelläsi – kuntastrategia 2026-2029)

Teema sisältää asuinympäristön viihtyisyyteen, yhteisöllisyyteen, turvallisuuteen ja esteettömyyteen liittyviä toimenpiteitä.

Turvallinen ja viihtyisä ympäristö

Lähellä kaikkea –paras paikka asua ja toimia

Strategian tavoite	Toimenpide	Mittari	Aikataulu	Vastuutaho	Kumppanit
Rakennamme viihtyisää asuinympäristöä	Ehkäistään alueellista eriytymistä suunnittelun ja palveluiden kehittämisen kautta	Sosioekonominen-indeksi (Tampereen kaupunkiseutu) Opinpolku-indeksi (Tampereen kaupunkiseutu)	Jatkuva	Yhdyskunta-johtaja	HYEL, KAOP, Lempäälän vuokratodit Oy, Tampereen kaupunkiseutu
Rakennamme viihtyisää asuinympäristöä	Mahdollistetaan asuinalueiden kestävä ja yhteisöllinen rakentaminen ja arki	Ilmastoviisaan ja yhteisöllisen asuinalueen rakentamisen toimintamalli käytössä kyllä/ei Asumistyytyväisyys, NPS (Tampereen kaupunkiseutu)	2027-	Yhdyskunta-johtaja	HYEL, KAOP, Yhdyskunnan palvelualue, Tampereen kaupunkiseutu
Rakennamme viihtyisää asuinympäristöä	Edistetään tietoisuutta julkisen taiteen hyvinvointivaikutuksista ja rakentamisen prosenttiperiaatteesta sekä olemassa olevien kohteiden ylläpitämisestä.	Julkisen taiteen toimenpidesuunnitelma käytössä kyllä/ei Prosenttiperiaate käytössä kyllä/ei Kohteiden kunnostamisrahoitus käytössä kyllä/ei	2027-2029	Kulttuuri-päällikkö	Yhdyskunnan palvelualue
Rakennamme viihtyisää asuinympäristöä	Kehitetään keskustan alueen ja taajamien kulkureittejä ja opastusta. Toteutetaan kulkureittien ja kunnan kiinteistöjen esteettömyyskartoituksia vuosittain.	Lisättyjen opasteiden lukumäärä Esteettömyyskartoitukset toteutettu kyllä/ ei Penkkikartoitukset kulkureiteille toteutettu kyllä/ ei	2027-2029	Liikenne-insinööri, liikuntapaikka-asiantuntija	HYEL, Seniorineuvosto, Vammaisneuvosto
Rakennamme viihtyisää asuinympäristöä	Luodaan kunnan esteettömyysperiaatteet ja vahvistetaan esteettömyysosaamista poikkihallinnollisesti.	Esteettömyysperiaatteet luotu kyllä/ ei, Esteettömyysosaamista vahvistavien tilaisuuksien ja osallistujien lkm	2027-	Liikuntapaikka-asiantuntija	Kaikki palvelualueet, Seniorineuvosto, Vammaisneuvosto
Rakennamme viihtyisää asuinympäristöä	Edistetään liikenneturvallisuutta ”turvallinen järjestelmä” –ajattelumallia hyödyntäen (safe system)	Liikenteen rauhoittamisperiaatteet luotu kyllä/ei Toteutetut liikenteen rauhoittamistoimenpiteet Henkilö- tai materiaalivahinkoon johtaneet onnettomuudet	2026-	Liikenne-insinööri	KAOP, HYEL, ELY, Liikenneturva

3.3. Lähellä meitä – viihtyisä asuinympäristömme

Huolehdimme kaikista kuntalaisista yhteisvoimin. Kuntamme tarjoaa palvelut ihmisille ja yrityksille monikanavaisesti, ja luo hedelmällistä maaperää vapaaehtoistoiminnalle. Lempäälä näyttää suuntaa kuntalaisten hyvinvoinnin vaalijana ennaltaehkäisevästi. (Lempäälä lähelläsi – kuntastrategia 2026-2029)

Teema sisältää liikkumisen ja mielen hyvinvoinnin edistämiseen, ehkäisevään päihdetyöhön, hyvinvointia edistävän ravitsemuksen toteuttamiseen ja luontohyvinvointiin liittyviä toimenpiteitä. Tavoitteena on, että Lempäälässä on mahdollisuuksia mielen hyvinvoinnin vahvistamiseen, päihteiden käyttö vähenee, liikkuminen lisääntyy ja, että lempääläläisillä olisi mahdollisuuksia toteuttaa arjessa hyvinvointia edistäviä ravitsemusvalintoja.

Hyvinvointia
edistävät
elintavat

Lähellä meitä – viihtyisä asuinympäristömme

Strategian tavoite	Toimenpide	Mittari	Aikataulu	Vastuu-taho	Kumppanit
Meillä viihdytään yhdessä	Kehitetään vapaaehtoistoimintaa ja sen koordinaatiota sekä vapaaehtoistoiminnan muotoja, joilla mahdollistetaan ikäihmisten osallistuminen ja tukiverkostojen vahvistuminen	Käytössä olevat kunnan koordinoimat ikäihmisten vapaaehtoistoiminnan muodot (lkm) ja aktiivisten vapaaehtoisten lkm <u>Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä</u>	2026-2029	Järjestö-suunnittelija	Järjestöt
Meillä viihdytään yhdessä	Kehitetään liikkuvia hyvinvointia ja osallisuutta edistäviä palveluja osana yhteisöbussin toimintaa.	Uusien liikkuvien yhteisöbussipalveluiden ja –tapahtumien lkm	2026-	Kirjastopäällikkö	HYEL, KAOP,
Meillä viihdytään yhdessä	Tuetaan vanhemmuutta tiivistämällä yhteistyötä vanhepainyhdistysten kanssa ja toteutetaan vanhempien vertaistuen pilotointia. Tuetaan vanhemmuutta jakamalla tietoa digisuosituksista ja turvallisen arjen rajoista.	Toteutuneiden yhteistyötapaamisten lkm Uusien vertaistuen foorumeiden ja osallistujien lkm Omaisiaan hoitaville järjestetyt vertaistuen muodot lkm	2026-	Sivistysjohtaja, Kehittämispäällikkö	HYEL, järjestöt
Meillä viihdytään yhdessä	Edistetään kaiken ikäisten merkityksellisiä ja saavutettavia vapaa-ajanviettomahdollisuuksia sekä lähiluonnossa liikkumista huomioiden erilaiset elämäntilanteet. Laajennetaan hyvinvointilähetteen käyttöönottoa (kulttuuri, liikunta, luonto).	Hyvinvointilähetteet käytössä kyllä/ ei, lähetteillä ohjattujen asiakkaiden lkm Tunnen, että päivittäiset tekemiseni ovat merkityksellisiä, % (hyvinvointikyselyt)	2027-2028	Hyvinvointisuunnittelija	HYEL, Pirkanmaan hyvinvointialue. Tampereen seudun työllisyysalue
Ymmärrämme lähiluonnon merkityksen	Toteutetaan ilmastomuutosta hillitseviä toimia ja edistetään luonnon monimuotoisuutta.	Ilmastotiekartan, energiaohjelman, luonnon monimuotoisuusohjelman ja ympäristönsuojelun edistämissuunnitelman seuranta	Jatkuva	Ympäristöpäällikkö, energia- ja ilmasto-asiantuntija	ENI-työryhmä, Yhdyskunnan palvelualue
Panostamme virkistysalueisiin ja lähimatkailuun	Edistetään arkiliikkumista liikunta-alueilla, liikuntapaikoilla, puistoissa, leikkialueilla, koulujen ja päiväkotien pihilla, vesistöjen äärellä ja reiteillä.	Kävijämäärälaskurien mittaukset Liikuntapaikkojen käyttöaste	Jatkuva	Liikuntapaikka-asiantuntija	HYEL
Vahvistamme kestäviä liikkumisen muotoja	Kehitetään joukkoliikennettä ja varmistetaan palveluliikenteen säilyminen	Nyssen joukkoliikenteen palvelutasoluokituksen seuranta, palveluliikenteen matkustajamäärien seuranta	Jatkuva	Yhdyskunta-johtaja	Nysse –Tampereen seudun joukkoliikenne, Valkeakosken kaupunki, Elinvoimakeskus

Lähellä meitä – viihtyisä asuinympäristömme

Strategian tavoite	Toimenpide	Mittari	Aikataulu	Vastuutaho	Kumppanit
Vahvistamme kestäviä liikkumisen muotoja	Kehitetään kaikenikäisten elintapaohjausta ja liikuntaneuvontaa. Vahvistetaan poikkihallinnollista yhteistyötä liikuntaneuvonnan kehittämisessä.	Kohonnut fyysisen aktiivisuuden taso, % liikuntaneuvontaan osallistuneista (Hyviö) Kokee elämänlaatunsa parantuneen, % liikuntaneuvontaan osallistuneista (Hyviö)	2026-	Liikunta-päällikkö	Pirkanmaan hyvinvointialue, Pirkan opisto
Vahvistamme kestäviä liikkumisen muotoja	Kehitetään liikuntaryhmien sisältöjä ja ryhmien vaikutusten arviointia. Kehitetään kesäajan ohjattua liikuntatarjontaa yhteistyössä sidosryhmien kanssa.	Liikuntaryhmien vaikutusten arviointi käytössä kyllä/ ei Kesäajan toteutuneet toiminnot ja osallistujien lkm	2027	Liikunta-päällikkö	Pirkanmaan hyvinvointialue, Pirkan opisto, järjestöt
Vahvistamme kestäviä liikkumisen muotoja	Edistetään kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita	Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman seuranta Kulkutapaosuuden kasvun seuranta Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita parantavat infrahankkeet	2026-	Liikenne-insinööri	Yhdyskunnan palvelualue, KAOP, HYEL, Tampereen kaupunkiseutu
Vahvistamme kestäviä liikkumisen muotoja	Vakiinnutetaan lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiohjausta sekä liikkumista ja aktiivista arkea tukevia toimintoja.	Uudet liikkumista edistävät toimenpiteet ja tapahtumat lkm <u>Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit</u> Rakennetut lasten, nuorten ja perheiden harrastus- ja elinympäristöt. Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky, % 5. luokan oppilaista, niiden osuus, joilla heikko fyysinen toimintakyky	2027	Liikunta-päällikkö, liikuntapaikka-asiantuntija	KAOP, Yhdyskunnan palvelualue, järjestöt, SRK
Vahvistamme kestäviä liikkumisen muotoja	Vakiinnutetaan liikunta- ja nuorisopalveluiden sekä työllisyyden ja kotoutumisen tuen palvelujen yhteisiä toimintamalleja nuorten ja nuorten aikuisten liikkumisen lisäämiseksi.	Yhteistyössä toteutuneet toimintamallit, tapahtumat, ryhmät, osallistujat (lkm) Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky % 8. luokan oppilaista, niiden osuus, joilla heikko fyysinen toimintakyky	2027-2028	Liikunta-päällikkö, nuoriso-päällikkö	Työllisyyden ja kotoutumisen tuen palvelut
Vahvistamme kestäviä liikkumisen muotoja	Otetaan poikkihallinnollinen kaatumisten ehkäisyn toimintamalli käyttöön	Toimintamalli käytössä kyllä/ ei, toteutetut menetelmät ja osallistujien lkm <u>Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä</u>	2027-	Liikunta-päällikkö	Yhdyskunnan palvelualue, Pirkanmaan hyvinvointialue
Vahvistamme kestäviä liikkumisen muotoja	Varmistetaan ikäihmisten matalan kynnyksen maksuttomat liikkumismahdollisuudet	Yli 65-vuotiaiden kuntosalikäyntien seuranta Vertaisohjattujen liikuntaryhmien osallistujamäärät	Jatkuva	Liikunta-päällikkö	Yhdyskunnan palvelualue

Lähellä meitä – viihtyisä asuinympäristömme

Strategian tavoite	Toimenpide	Mittari	Aikataulu	Vastuutaho	Kumppanit
Lempäälä näyttää suuntaa kuntalaisten hyvinvoinnin vaalijana ennaltaehkäisevästi	Otetaan paikallisten alkoholi-, tupakka- ja rahapelihaittojen ehkäisyyn kehitetyn Pakka-toimintamallin menetelmät käyttöön	Toteutuneen toimintamallin käytössä olevat menetelmät ja niihin osallistuneet (lkm)	2026	Hyvinvointi-suunnittelija	Pirkanmaan hyvinvointialue elinkeino-toimijat
Lempäälä näyttää suuntaa kuntalaisten hyvinvoinnin vaalijana ennaltaehkäisevästi	Vahvistetaan ehkäisevän päihdetyön osaamista ja yhteisiä ehkäisevän päihdetyön toimintamalleja.	Toteutuneet ehkäisevän päihdetyön osaamista vahvistavat tilaisuudet, työpajat. Yhteiset toimintamallit käytössä kyllä/ei Itsellä tai läheisellä huolta päihteiden käytöstä, % (hyvinvointikyselyt)	2027-2029	Hyvinvointi-suunnittelija	KAOP, Pirkanmaan hyvinvointialue järjestöt
Lempäälä näyttää suuntaa kuntalaisten hyvinvoinnin vaalijana ennaltaehkäisevästi	Otetaan mielen hyvinvoinnin ABC toimintamalli käyttöön	Toimintamalli käytössä kyllä/ei, toteutuneiden menetelmien lkm, osallistujien lkm Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana (kouluterveyskysely) Koen mielialani hyväksi, % (hyvinvointikyselyt)	2026-2029	Hyvinvointi-suunnittelija	THL, HYEL, KAOP, KOPA Pirkanmaan hyvinvointialue
Lempäälä näyttää suuntaa kuntalaisten hyvinvoinnin vaalijana ennaltaehkäisevästi	Kehitetään ruokakasvatusta ja edistetään ruokailuaktiivisuutta huomioiden voimassa olevat ravitsemussuositukset. Kehitetään yläkoulujen aamupala- ja välipalatarjoilua.	<u>Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä</u> Ruokapalveluiden hyvinvointimatriisi: kouluruokailuun osallistuneet, %, säännöllistä ruokailurytmiä toteuttavien osuus, %	2027-2028	Ruokapalvelu-päällikkö	KAOP, HYEL, järjestöt, seurakunta
Lempäälä näyttää suuntaa kuntalaisten hyvinvoinnin vaalijana ennaltaehkäisevästi	Kehitetään ja lisätään viestintää eri ikäryhmien hyvästä ravitsemuksesta ja hyvinvointia edistävästä arjen valinnoista.	Toteutuneet materiaalit ja tapahtumat lkm	2027	Ruokapalvelu-päällikkö	KAOP, HYEL
Lempäälä näyttää suuntaa kuntalaisten hyvinvoinnin vaalijana ennaltaehkäisevästi	Kehitetään ja laajennetaan edelleen kestäviä elämäntapoja vahvistavia yhteisöllisiä ruokailumahdollisuuksia.	Yhteisölliset ruokailumahdollisuudet lkm, osallistujien lkm	2026-2028	Ruokapalvelu-päällikkö	Seurakunta, Pirkanmaan hyvinvointialue järjestöt, yritykset

www.lempaala.fi

L^M
PÄÄ
LÄ